

British Journal of Science, Education and Culture

London University Press

№1
(7)

January-June
2015

<http://finance.mnau.edu.ua>

ELSEVIER

University of London

***British Journal of Science,
Education and Culture***

No.1. (7), January-June, 2015

VOLUME III

“London University Press”

2015

<i>N.A. Petrenko, N.A. VERNYK, L.A. Kustrich</i> Peculiarities of managing project and investment risks.....	226
<i>G. V. Klimik, N.O. Petrenko, L.O. Kustrich</i> Forming A Development Strategy Of Foreign Economic Activities Of Tourism Cluster.....	234
<i>Mykola Shershun, Irina Tymoshchuk, Svetlana Music</i> Ecological-economic problems of development of the peat industry in Ukraine.....	240
<i>Oleg Zakharchenko</i> Ways to enhance the competitiveness of Ukrainian agricultural enterprises.....	248
<i>Olga Kostina, Helen Burundukova</i> The regional dimension of the demographic situation (based on the Khanty-Mansiysk Autonomous Disrtict).....	255
<i>Ivan Rudakevych</i> Natural and geographical factors of development of the transport infrastructure of big cities of the Western region of Ukraine.....	262
<i>Omovbude Sunday, Udensi Ekea Udensi</i> Evaluation of Pre-Emergence Herbicides for Weed Control in Cowpea (Vigna unguiculata (L.) Walp.) in a Forest - Savanna Transition Zone.....	270
<i>B. A. Senjobi, S. J. Akinsete, O. T. Andel, C. T. Senjobi, M. Aluku, O. A. Ogunkunle</i> An Assessment of Spatial Variations of Some Soil Properties under Different Land Uses in South-Western Nigeria.....	286
<i>J. Ahmadu, J. Egbodion</i> Effect of Oil Spillage on Cassava Production in Niger Delta Region of Nigeria.....	295
<i>Mohammad Tahir, Hidayatur Rahman, Amjad Ali, Sajjad Anwar, Mohammad Khalid</i> Assessment of Genotype X Environment Interaction and Stability of Promising Sugarcane Genotypes for Different Agronomic Characters in Peshawar Valley.....	312
<i>P. P. Motavalli, R. P. Udawatta, S. Bardhan</i> Apparent Soil Electrical Conductivity Used to Determine Soil Phosphorus Variability in Poultry Litter-Amended Pastures.....	323
<i>S. S. Harding, A. B. Jalloh</i> Evaluation of the Relative Weed Competitiveness of Some Lowland Rice Varieties in Sierra Leone.....	346
<i>Sergij Skarbovij, Tetiana Kravchenko</i> For The General Coefficients Of Dynamic Models Of Economic Development Region On The Basis Of Neuro Fuzzy Expert Systems.....	358
<i>Tetiana Kravchenko</i> For the general coefficients of dynamic models of economic development region on the basis of neuro fuzzy expert systems.....	367
<i>Tatiana Kuznetsova</i> Program For Increasing The Social Protection Of Workers In The Air Enterprise Of Angstrommanagement.....	377
<i>Tetyana Lunkina, Alla Burkovskaya</i> The development of socially responsible business of Ukraine.....	385
<i>Yaroslava Slyvka</i> Accounting support of the analysis of company's social responsibility in terms of sales.....	392
<i>Guo Jiafei</i> The Comparative Analysis Of Models Of Corporate Management Of Ukraine And China.....	400

Education

<i>Veronika Vasina</i> Facilitation of Social Interaction in Civil Identity Construction.....	412
---	------------

Lunkina Tetyana,

*Mykolayiv national agrarian university,
associate professor, candidate of economical sciences,
Accounting and Finance Faculty,*

Burkovskaya Alla,

*Mykolayiv national agrarian university,
associate professor, candidate of economical sciences,
Accounting and Finance Faculty*

The development of socially responsible business of Ukraine

Abstract: This article is devoted to the development of socially responsible business in Ukraine. The positive aspects that influence on the development of social responsibility and the main reasons that hinder it are outlined in the article.

Keywords: social responsibility, socially responsible business, social projects, management efficiency, ecology, protection and care for employees, the concept of social responsibility.

Лункіна Тетяна,

*Миколаївський національний аграрний університет,
Доцент, кандидат економічних наук, обліково-фінансовий факультет,*

Бурковська Алла,

*Миколаївський національний аграрний університет,
Доцент, кандидат економічних наук, обліково-фінансовий факультет*

Розвиток соціально відповідального бізнесу в Україні

Анотація: Стаття присвячена розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні. Зазначено основні позитивні сторони, які впливають на розвиток соціальної відповідальності та основні причини, які її стримують.

Ключові слова: соціальна відповідальність, соціально відповідальний бізнес, соціальні проекти, ефективність господарювання, екологія, захист і турбота працівників, концепція соціальної відповідальності.

Постановка проблеми. В період глобалізації в українській економіці зростає кількість підприємств, які у своїй діяльності ґрунтуються на стандарти, які характеризують ведення соціально-відповідального бізнесу: права людини, екологічна та економічна складові, соціальне забезпечення, охорона здоров'я, тощо. Сучасний список стандартів соціально відповідального бізнесу включає положення щодо стійкого розвитку, соціально відповідального інвестування, соціального аудиту. Передбачається поширення цих стандартів на різні сфери і напрями бізнесової діяльності. Соціально відповідальний бізнес поєднує у собі саме ті елементи, за рахунок яких можливе ефективне господарювання: реалізація соціальних проектів, захист і турбота працівників, екологічне ставлення до навколишнього середовища.

Ефективність господарювання аграрної сфери в Україні нерозривно пов'язана із веденням соціально-відповідального бізнесу та набуває особливої актуальності в контексті стратегічного розвитку аграрної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основні аспекти розвитку соціально-відповідального бізнесу знайшли своє відображення в працях як іноземних, так і вітчизняних авторів: В. Воробєя, І. Гришової, Ф. Котлера, М. Саприкіної, А. Хамідової, В. Негоденко та інших. Проте сучасні реалії господарювання для стабільного функціонування бізнесу вимагають ґрунтовніше досліджувати різні складові соціальної відповідальності, формування дієвого механізму та адаптації його до аграрної сфери.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження розвитку соціально відповідального бізнесу в Україні, визначення основних позитивних факторів впливу на підприємництво.

Виклад основного матеріалу дослідження. Визначення соціально-відповідального бізнесу — розуміється як відповідальність організації, компанії за вплив рішень і дій на суспільство, навколишнє середовище шляхом прозорості та етичної поведінки, яка:

- сприяє сталому розвитку, у тому числі здоров'ю і добробуту суспільства;
- зважає на очікування зацікавлених сторін;
- відповідає чинному законодавству і міжнародним нормам поведінки;

- інтегрована у діяльність організації та практикується в її відносинах.

У науковій літературі соціальну відповідальність розглядають з різних позицій: економічної, екологічної, соціальної, основою якої є розвиток позитивних факторів впливу на бізнес та мінімізація негативних.

Однією з перших праць, присвячених проблемі соціальної відповідальності корпорацій, було дослідження Говарда Бауена (Howard Bowen) за назвою «Соціальна відповідальність бізнесмена», яке вийшло в світ у 1953 році. Бауен стверджував, що відколи соціальні інституції формували економічні наслідки, слід було очікувати, що бізнесові фірми як економічний результат суспільних інтересів повинен враховувати соціальний аспект бізнесової діяльності [6].

Як напрямок менеджменту, соціальна відповідальність підприємств з'явилася в 1950-х роках в США. Практика компаній, що може бути позначена як соціально відповідальна, приймала різноманітні форми: пожертвування на благодійність, послуги спільноті, покращення добробуту найманих працівників та популяризація релігійної поведінки.

Вигоди від провадження соціальної відповідальності:

1. Вигода бізнесу в реалізації своєї соціальної відповідальності давно визначена та окреслена, адже правильно впроваджена концепція соціальної відповідальності може забезпечити низку конкурентних переваг для компанії: ширший доступ до капіталу та ринку, більші обсяги продажів та прибутку, покращені процеси прийняття рішень та управління ризиками, економія операційних витрат, зростання продуктивності та якості, ефективна база людських ресурсів, позитивна репутація, більша лояльність покупців тощо.

2. Вигода для держави — розвиток соціально відповідального бізнесу сприятиме розбудові партнерства між приватним та державним сектором в межах реалізації загальнодержавних та регіональних стратегій соціально-економічного розвитку.

3. Вигода для суспільства — впровадження концепції соціальної відповідальності бізнесу забезпечить підвищення рівня життя громадян, рівня екологічної безпеки, ефективності та бережливого використання природних ресурсів, сприятиме співпраці бізнесу з місцевою спільнотою. Чим вища соціальна відповідальність бізнесу, тим краща якість життя у населення [5].

Однією із умов ведення соціально-відповідального бізнесу є дотримання 10 принципів Глобального договору: прав людини, трудових відносин,

навколишнього середовища, боротьби з корупцією. Глобальний Договір сприяє концепції соціальної відповідальності бізнесу та участі ділових кіл у вирішенні проблем глобалізації.

На рисунку 1 показано кількість підписантів Глобального договору українських компаній.

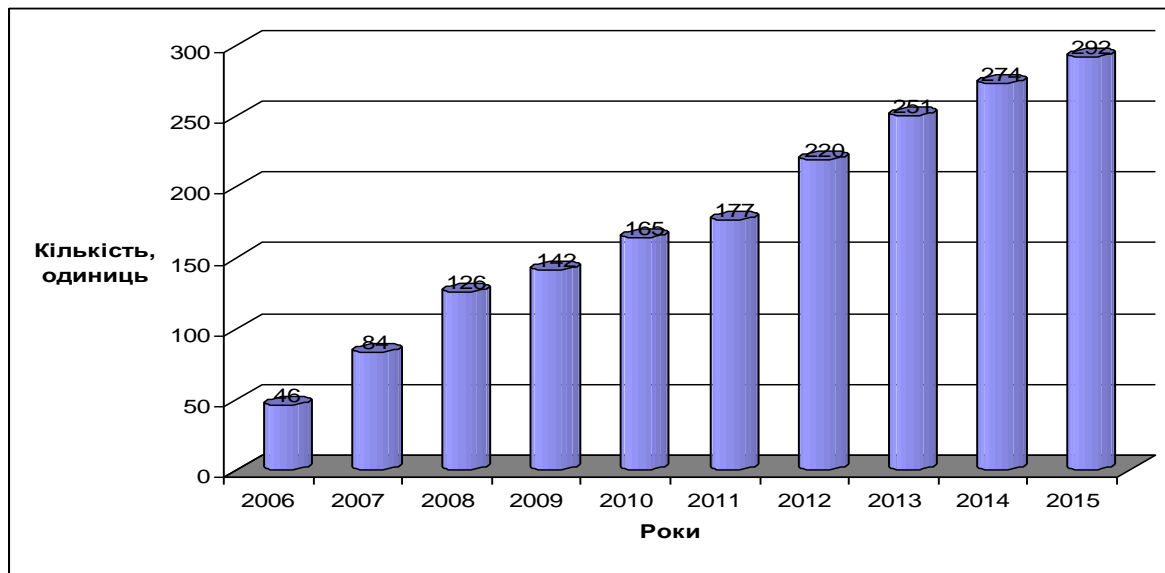

Рисунок 1 – Кількість українських підприємств, які підписали Глобальний договір ООН, одиниць

Джерело: Побудовано за статистичними даними офіційного сайту мережі ГД ООН в Україні [3]

Як бачимо, з кожним роком кількість підприємств значно зростає і в 2015 році становитиме 292 підприємства проти 46 у 2006 році (збільшиться в 6 разів). Хоча за прогнозними показниками у 2015 році кількість підприємств в Україні, які підпишуть Глобальний договір стрімко зросте, проте більшість українських компаній різного рівня не мають визначеної стратегії соціальної відповідальності бізнесу та обмежуються точковими добродійними проектами.

Щодо розуміння соціальної відповідальності українськими підприємствами, то основними складовими поняттями соціально-відповідального бізнесу є:

- 1) впровадження соціальних програм поліпшення умов праці власного персоналу – 65,5%;
- 2) навчання (розвиток) персоналу – 63,2%;
- 3) благодійна допомога – 56%;

- 4) застосування в політиці компанії принципів етичного та відповідального становища до споживачів – 49,5%;
- 5) участь в регіональних програмах розвитку – 32,3%;
- 6) реалізація екологічних програм – 29,8%;
- 7) політика дотримання прав акціонерів – 20,8%;
- 8) відкрите подання інформації про діяльність компанії – 18,7% [4].

Очікувані результати для національної економіки від впровадження соціальної відповідальності:

- збільшення кількості компаній різного розміру, що розробляють і впроваджують соціальну відповідальність;
- поширення кращих практик соціальної відповідальності українського бізнесу щодо етичної та чесної поведінки, поліпшення умов праці; захисту і покращення соціально-трудових прав працівника; захисту прав споживачів; дотримання сучасних стандартів безпеки праці та розвитку людини;
- збільшення кількості нефінансових звітів компаній;
- розробка державних механізмів підтримки та стимулювання реалізації політики безперервного системного вдосконалення соціальної відповідальності компаній;
- інтеграція вітчизняних фахівців з соціальної відповідальності до європейського та світового фахового середовища, тощо [2].

Таблиця 1. Правова база становлення моделі соціально-відповідального бізнесу в Україні

Назва регулятивного документу	Дата приєднання (затвердження), рік
Міжнародний рівень регулювання	
Київський протокол	2004
Глобальний договір ООН	2006
Міжнародний стандарт ISO 26000	2007
Національний рівень регулювання	
Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії»	Закон від 05.10.2000 р. № 2017-III станом на 07.04.2012 р.
Закон України «Про забезпечення рівних	Закон від 08.09.2005 р. № 2866-IV станом

прав і можливостей жінок і чоловіків»	на 30.05.2014 р.
Проект закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України (щодо заборони реклами, спонсорства та стимулювання продажу тютюнових виробів)»	Проект 2009 р.
Закон України «Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 р.»	Закон станом на 21.12.2010 р. № 2818-VI
Проект Закону України «Про соціальну відповідальність великого бізнесу»	Проект 2011 р.
Національна концепція розвитку соціальної відповідальності бізнесу в Україні	Проект 2015 р.
Концепція формування національної моделі соціального аудиту	Проект 2009-2015 рр.

Джерело [1]

На глобальному рівні дотриманню стандартів корпоративної поведінки традиційно опікується ООН. Важлива роль у цій справі як на глобальному, так і на регіональному рівнях належить Всесвітньому економічному форуму, впливовим міжнародним організаціям. У Західній Європі значний вплив на формування соціально відповідального бізнесу має Євросоюз.

Впровадження соціальної відповідальності в Україні позитивно вплине на розвиток підприємств та економіки в цілому. Проте, існує ряд факторів, які стримують функціонування соціально-відповідального бізнесу в Україні:

- політико-економічна ситуація в країні;
- відсутність єдиних орієнтирів розвитку та впровадження соціальної політики в державі;
- відсутність незалежної громадської експертизи соціальних і культурних проектів та програм;
- відсутність регламентованих документів щодо нормативно-правової бази впровадження соціальної відповідальності;
- низький рівень дохідності підприємств;
- відсутність заохочувальних стимулів з боку держави для підприємств, які ведуть соціально-відповідальний бізнес;

- низький рівень поінформованості суспільства про різноманітні благодійні проекти та заходи, тощо.

Висновки. Ефективний розвиток соціальної відповідальності можливий лише за умови досягнення стійкого розвитку самостійних і відповідальних компаній та організацій, що відповідає їх довгостроковим інтересам, сприяє досягненню соціального миру, безпеки, благополуччя громадян, збереженню навколишнього середовища, дотриманню прав людини.

У процесі реалізації моделі соціально-відповідального бізнесу в Україні мають бути створені належні умови поширення соціальної відповідальності серед вітчизняних суб'єктів господарювання та організацій. Вони повинні спиратися на міжнародний досвід і відповідати поточним завданням розвитку держави, зокрема з питань розвитку конкурентоспроможності економіки та підвищення якості життя громадян, а також зважати на потреби подальшого розвитку соціально-відповідального бізнесу як інструменту державного стимулювання.

Список літератури:

1. Верховна Рада України : офіційний сайт [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. - Дата останнього доступу : 13.12.2014 р.
2. Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.conf.eu.org/.../CSR_Concept_Draft_edited. - Дата останнього доступу : 16.12.2014 р.
3. Офіційний сайт мережі ГД ООН в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.globalcompact.org.ua/ - Дата останнього доступу : 01.12.2014.
4. Соціальна відповідальність в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.un.org.ua/files/SURVEY_UKR.pdf. — Дата останнього доступу : 11.11.2014.
5. Шлях до майбутнього : благодійна організація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://mecenatstvo.org/blohy/259-sotsialna-vidpovidalnist-biznesu-v-ukraini>. Дата останнього доступу : 03.12.2014.
6. Banerjee, Subhabrata Bobby. Corporate social responsibility: the good, the bad and the ugly / Subhabrata Bobby Banerjee. Edward Elgar Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA. — 2007. — 153 p.

*British Journal of Science,
Education and Culture*

No.1. (7), January-June, 2015

VOLUME III